

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B100THG10012/0314

KONU : Tüp Bebek Tedavisine İlişkin Uygulamalar

11.04.2005 * 7135

..... **VALİLİĞİNE**
GENELGE
2005 / 64

Kısırlık tedavisinde bir tedavi yöntemi olarak kabul edilen tüp bebek uygulamaları konusunda; uygulamanın usul ve esasları ile tüp bebek tedavisine ait giderlerin kişilerin bağlı oldukları kurumlarca veya ilgisine göre ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca karşılanabilmesini sağlamak amacıyla yapılan düzenlemeler, 09.02.2005 tarihli ve 25722 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren, tedavi yardımına ilişkin, 2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı ile uygulamaya konulmuştur.

Ancak, Talimatın “ Tüp Bebek Tedavisi “ başlıklı 10.3. maddesinde yer verilen tüp bebek uygulamaları ve ödeme esasları ile ilgili olarak, uygulama sırasında bir takım yorum farklılıkları ve tereddütlerin oluştuğu tespit edilmiş olup, bunların giderilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması amacıyla aşağıdaki hususlara açıklık getirilmesi gerekli görülmüştür.

1-BÜTÇE UYGULAMA TALİMATI KAPSAMINDA TÜP BEBEK UYGULAMASINDAN YARARLANABİLECEK KİŞİLER

A) Tedavi yardımına ilişkin giderler bakımından:

1-2005 Mali Yılı, tedavi yardımına ilişkin Bütçe Uygulama Talimatı’nın “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde sayılan (yeşil kart sahibi kimseler dahil) kişilerden evli olanların kendisinin ve/veya kanunen bakmakla yükümlü olduğu eşinin kısırlığa bağlı olarak tüp bebek tedavisi olması gerektiği, hem erkek hem de kadın hastalar için Talimatın 10.3.2. maddesinde ayrı ayrı belirlenmiş kriterler dikkate alınarak; üniversite hastaneleri ile eğitim ve araştırma hastaneleri tarafından düzenlenecek resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendirilecektir.

2-Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumundan sigortalı hastaların tüp bebek tedavisine ilişkin giderlerinin bağlı oldukları sosyal güvenlik kuruluşlarınca karşılanabilmesi, ancak bu kuruluşların Talimat hükümlerine uygun olarak kendi mevzuatlarına göre bu konuda düzenleme yaparak yürürlüğe koymaları halinde mümkün olabilecektir.

B) Kadın hastanın yaşı bakımından:

Talimatın 10.3.1. maddesinin son fıkrasında; tüp bebek işleminin, kadın hastanın 40 (kırk) yaşına kadar olan yaşam süresi içerisinde en fazla üç uygulama (siklus) ile sınırlı olmak üzere yapılabileceği öngörülmüştür. Buna göre Bakanlıktan ruhsatlı bir tüp bebek merkezine tüp bebek tedavisi için başvuran kadın hastanın, bu merkeze müracaatı tarihinde kırk yaşını aşmamış olması gerekir. Kırk yaşını aşan hastalar için tüp bebek tedavisi görmesinin gerekli olduğu resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendirilse dahi, bu tedaviye ait giderleri Devlet bütçesinden karşılanmayacaktır. **Örnek olarak;** 15 NİSAN 1965 doğumlu olan bir kadın hastanın, tüp bebek tedavisi ile ilgili tedavi yardımından yararlanabilmesi için, tüp bebek

tedavisine ilişkin müracaatını 15 NİSAN 2005 tarihinde veya bu tarihten önce yapmış olması gerekir.

C) Bir veya birden fazla sağlıklı çocuk sahibi olan kişiler bakımından:

Talimatta tüp bebek tedavisi konusunda yapılan düzenlemelerin temel hedefi, doğal yollardan hiç çocuk sahibi olamayan ailelerin içinde buldukları psikolojik ve sosyal olumsuzluklarının ortadan kaldırılması ve aile bütünlüğünün korunması amacıyla bu tedaviye ait giderler için Devlet bütçesinden katkı sağlanmasıdır.

Bu nedenle, Talimatın yayımı tarihinden önce doğal yollarla veya tüp bebek yöntemiyle bir veya birden fazla sağlıklı çocuk sahibi olan ailelerin, daha sonra erkek ve/veya kadında gelişen kısırlığa(sekonder infertilite) bağlı olarak çocuk sahibi olamadıkları gerekçesiyle tüp bebek tedavisi yaptırılmaları durumunda, bu durumları resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendirilse dahi, tüp bebek tedavisine ait giderleri Devlet bütçesinden karşılanmayacaktır.

D) Talimatın yayımı tarihinden önce tüp bebek tedavisi başlatılmış kişiler bakımından:

2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı 01.01.2005 tarihinden geçerli olmak üzere 09.02.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.Talimatın tüp bebek tedavisine ilişkin uygulama ve geri ödeme esaslarını düzenleyen 10.3. maddesinin ilgili hükümlerinde; tüp bebek tedavisini gerektiren kriterler kadın ve erkek hastalar için ayrı ayrı belirlenerek, bu hususların eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastanelerinden alınacak resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, Talimat ile esasa bağlanan prosedürün,09.02.2005 tarihinden önce tüp bebek tedavisi yaptırmış veya bu tarihten önce tüp bebek tedavisine başlamış hastalar için geriye dönük olarak işletilmesi mümkün olmayacağından bu durumdaki kişilerin tüp bebek tedavisi neticesinde doğan giderlerinin Talimat kapsamında Devlet bütçesinden karşılanması mümkün olmayacaktır.

Bu nedenle, tüp bebek tedavisine ait giderlerin karşılanmasında Talimatın yayım tarihi olan **09.02.2005** tarihi ve sonrası esas alınacaktır.

2-TÜP BEBEK TEDAVİSİ ÖNCESİ PROSEDÜR

A)Tüp bebek uygulaması öncesi yapılacak tıbbi uygulamalar bakımından:

1)Tüp bebek tedavisi öncesinde, kadına bağlı faktörler nedeniyle yumurtlamayı (ovülasyonu) sağlamak amacıyla gerekli olan tıbbi tedavi kadın hastalıkları ve doğum uzmanı bulunan resmi sağlık kurumlarında yapılabilecektir.

2)Bu tedavide, bir uygulama (siklus) başına en fazla toplam 1.500 ünite gonadotropin kullanılabilir ve bu tedavi aşamasında bir kadın hasta için en fazla üç uygulama (siklus) yapılabilecektir.Bu amaçla kullanılacak gonadotropin toplam doz miktarı, her bir uygulama başına en fazla 1.500 ünite olmak kaydıyla, üç uygulama sonunda toplam 4.500 üniteyi geçemeyecektir.

3)Sağlık kurulu raporu ile belirlenmiş açıklanamayan kısırlık(infertilite) vakalarında, en az üç İntrauterin İnseminasyon(İÜİ) uygulaması (siklus) yapılmadan , tüp bebek tedavisine başlanmayacaktır.

4)Kadın yaşı 38 yaş ve üzerinde olan olgularda; tüp bebek tedavisi için Talimatta belirlenen endikasyonların resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla, yukarıda belirtilen tıbbi uygulamalar yapılmaksızın ve herhangi bir bekleme süresi aranmaksızın doğrudan tüp bebek tedavisine başlanabilecektir.

B) Sağlık kurulu raporu düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar bakımından:

1) Tüp bebek tedavisine esas teşkil edecek resmi sağlık kurulu raporları, bünyesinde kadın hastalıkları ve doğum kliniği ile üroloji kliniği(kadrosunda üroloji kliniği bulunmayan, ancak, üroloji uzmanının konsültan olarak görev yaptığı, eğitim veren kadın-doğum hastaneleri dahil) bulunan; üniversite hastaneleri ile Bakanlıkça eğitim yetkisi verilmiş eğitim ve araştırma hastaneleri tarafından düzenlenebilecektir.

2) Bu raporları düzenleyecek resmi sağlık kurulları, iki kadın hastalıkları ve doğum uzmanı ve bir üroloji uzmanının katılımı ile, üç uzmandan oluşacaktır.

3)Tüp bebek tedavisi amacıyla düzenlenecek sağlık kurulu raporlarında; Talimatta belirlenen kadın veya erkek faktörlerine bağlı endikasyonlar ile, tanıya esas teşkil eden klinik ve laboratuvar bulguları açıkça belirtilerek tanı ve karar kısımları, ilgilinin kimlik bilgileri, yaşı, bağlı bulunduğu kurum, sevk eden kurum, sevk belgesi tarih ve sayısı, raporun tarih ve rapor numarası ilgili bölümlere eksiksiz işlenecektir.Noksan bilgi içeren ve eksik doldurulan sağlık kurulu raporları işleme alınmayacaktır.

4)Bu amaçla düzenlenecek sağlık kurulu raporlarında; (raporun karar kısmında) hastanın durumu Talimatta belirlenen endikasyonlardan hangisine uyuyor ise, gerekçe olarak o endikasyon ve/veya endikasyonlar yazılarak, sadece hastanın tüp bebek tedavisi olması gerektiği belirtilecek, ayrıca “.....hastanesine /.....tüp bebek merkezine sevki uygundur” şeklindeki ifadelerle yer verilmeyecektir.

C) Tüp bebek tedavisi için hastaların ilgili merkezlere müracaatlarına ilişkin usul ve esaslar bakımından:

1)Talimatta ve bu genelgede belirtilen usul ve esaslara uygun olarak tüp bebek tedavisi gerekli görülen ve bu durumlarını resmi sağlık kurulu raporu ile belgelendiren hastalar, bu sağlık kurulu raporuna istinaden bağlı oldukları kurumlardan alacakları sevk evrakı ile, başkaca bir sevk işlemine tabi tutulmaksızın, doğrudan Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılmış resmi veya özel üremeye yardımcı tedavi merkezlerinden (Tüp bebek merkezi) birine başvurabilirler.Bu amaçla kurumdan alınacak sevk evraklarında, memuriyet mahalli dışına yapılacak sevkler için, 6245 sayılı Harcırah Kanunu uyarınca yapılacak yolluk ve yevmiye ödemeleri de göz önüne alınarak, hastanın tercih ve beyan ettiği merkezin ismi ve/veya merkezin bulunduğu il belirtilecektir.

2) Tüp bebek tedavisi olacak hastalar resmi veya özel merkezi seçmekte serbesttirler.Ancak tüp bebek tedavisinin, ödeme esasları, işlem ve kayıtların takip ve kontrolünün sağlanması bakımından, tedaviye başlanan merkezde tamamlanması esastır.Ancak, merkezin her hangi bir sebeple faaliyetinin sona ermesi halinde ilgili merkez, tüp bebek tedavisi kapsamında uygulanan tıbbi işlemleri, tedavide gelinen aşamayı, kullanılan ilaçların cinsi ve dozunu, klinik ve laboratuvar bulguları ve bilgileri içeren hasta dosyasını tutulan tüm kayıt ve belgeler ile birlikte ilgili hastaya vermekle yükümlüdür.

3) Tüp bebek tedavisi için sağlık kurulu raporunu düzenleyen resmi sağlık kuruluşlarınca hastalara, gidecekleri merkezi belirleme konusunda hiçbir şekilde yönlendirme ve dayatma yapılmayacaktır.Bu konuda ilgili sağlık kurumları baştabiplerince gerekli tedbirler alınacak, aksine bir uygulamanın tespiti halinde ilgili kurum baştabipleri doğrudan sorumlular olacaktır.

3-TÜP BEBEK TEDAVİSİ ÖNCESİ VE TÜP BEBEK TEDAVİSİ ESNASINDA KULLANILACAK İLAÇLARA İLİŞKİN ESASLAR

A) Tüp bebek öncesi tıbbi tedavide kullanılacak ilaçlar bakımından:

1)Tüp bebek öncesi yapılacak tedaviler için gerekli görülen ilaçların (Talimat eki listelerde yer almak kaydıyla) kullanımı resmi sağlık kurulu raporuna bağlıdır.Bu raporlarda hastalığın teşhisi, uygulanacak tedavi, kullanılacak ilacın cinsi ve dozu belirtilecektir.Gonadotropin ve bu gurup ilaçların dozu Talimatta ve bu genelgede belirtilen toplam en fazla ünite dozu aşmayacaktır.

2) Bu tedaviler için kullanılacak ilaçlar, Talimatın 12.1. maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak düzenlenecek sağlık kurulu raporuna istinaden, uzman hekim tarafından hasta yatırılmadan ayaktan reçete edilecek ve hasta katılım payı alınacaktır.

B) Tüp bebek tedavisi aşamasında kullanılacak ilaçlar bakımından:

1) Tüp bebek tedavisi sırasında gerekli görülen ilaçların kullanımı, Talimat eki ilaç listelerinde yer almak kaydıyla sağlık kurulu raporuna bağlıdır.

2)Bu raporlar, Talimatın 12.1. maddesinde belirlenen esaslara uygun olarak resmi sağlık kurullarınca düzenlenecek ve bu rapora istinaden tedaviyi yapan resmi veya özel üremeye yardımcı tedavi merkezinde ilgili uzman hekim tarafından ve hasta yatırılmadan ayaktan reçete edilecektir.Bu ilaçlar hasta katılım payından muaf değildir.

3)Bu amaçla düzenlenecek sağlık kurulu raporlarında hastalığın teşhisi,kullanılacak ilacın cinsi ve dozu belirtilecek, gonadotropin ve bu gurup ilaçların tüp bebek tedavisi aşamasındaki kullanım dozu, Talimatta ve bu genelgede belirlenen toplam en fazla ünite dozu (4.500 ünite) aşmayacaktır.

C) Ortak hüküm:

Tüp bebek öncesi tedavide ve tüp bebek tedavisi aşamasında, hastanın 40 yaşına kadar olan yaşam süresi içerisinde en fazla üç uygulama (siklus) yapılması öngörüldüğünden, Devlet bütçesinden karşılanacak ilacın (gonadotrpin ve bu gurup ilaçlar) maksimum dozu 9.000 üniteyi aşamayacaktır.

4- TÜP BEBEK TEDAVİSİNE AİT GİDERLERİN FATURALANDIRILMASI VE ÖDEME ESASLARI

A) Tüp bebek tedavisine ait giderlerin faturalandırılması:

1)Tüp bebek tedavisi kapsamında yapılması gereken tıbbi uygulamalar Talimatın 10.3.4. maddesinde aşamalandırılarak tanımlanmış olup, bu işlemlere ait birim fiyatlar Talimatın ekinde (EK-8) “ İnfertilite tetkikleri ve işlemleri “ alt başlığında (3.197 sıra numarası ile) belirlenmiştir.

2)Bu birim fiyatlar işlem sırasında kullanılan her türlü sarf malzemesi dahil olarak belirlendiğinden, bu amaçla kullanılan sarf malzemeleri ayrıca fatura edilemeyecek ve kurum dışına reçete edilmek suretiyle hastalara aldırılmayacaktır.Aksi takdirde, aldırılan malzeme bedeli ödemelerden mahsup edilecektir.

3)Tüp bebek tedavisi öncesinde ve tedavi sırasında yapılan tetkik ve tahlil giderleri Talimat ekinde (EK-8) yer alan birim fiyatlar üzerinden ücretlendirilerek, faturalarda ayrıca gösterilecektir.

4)Tüp bebek tedavisi kapsamında uygulanan her bir tıbbi işlem, Talimat eki fiyat tarifesinde (EK-8) yer alması kaydıyla, bu tarife üzerinden ücretlendirilerek faturalarda ayrıntılı olarak gösterilecek, yapılmayan işlemler faturalandırılmayacaktır.

5)Faturaların düzenlenmesinde Talimatın “ Faturalandırma İşlemleri “ başlıklı 21. maddesinde öngörülen usul ve esaslara uyulacaktır.Ayrıca, tüp bebek tedavisi kapsamında yapılan tıbbi işlemlere ait kayıtların merkez sorumlusunca tasdiklenmiş bir örneği fatura ekine konulacaktır.

B) Ödeme esasları:

1)Resmi veya özel merkezlerce, tüp bebek tedavisi neticesinde tahakkuk ettirilen faturaların geri ödeme kuruluşlarınca ödenmesinde Talimatın 21.2. maddesinde yer verilen esaslar dikkate alınacaktır.

2)Sağlık Bakanlığında ruhsatlı, üremeye yardımcı özel tedavi merkezleri, tüp bebek tedavisi amacıyla kendilerine başvuran hastalardan fark ücreti talep etmeleri halinde, alınacak fark ücretinin miktarı konusunda hastayı önceden bilgilendirmekle yükümlüdür.Hastalar, özel merkezlere fark ücreti olarak ödedikleri miktarı kurumlarından talep edemeyecektir.

5-TÜP BEBEK TEDAVİSİNE AİT KAYITLARIN TUTULMASI VE GERİ BİLDİRİM

A) Kayıtların tutulması:

1)Tüp bebek tedavisi amacıyla Talimat ve bu genelge hükümlerine uygun olarak resmi veya özel merkezlere baş vuran hastaların, bu tedavileri kapsamında uygulanan her türlü tıbbi işlem, yapılan tetkik, tahlil, kullanılan ilaçların cinsi ve dozu ve tedavi şemasına ait kayıtların doğru sağlıklı şekilde tutulması, muhafaza edilmesi ve bunların denetim esnasında ibrazı zorunludur.

2) Yukarıda belirtilen, kayıtlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinden ilgili merkez sorumlusu doğrudan sorumludur.

3)Tüp bebek tedavisi en fazla üç uygulama ile sınırlı tutulmuştur.Bu nedenle, tüp bebek tedavisi kapsamında yapılan her bir işlem ve kullanılan ilaçların cinsi ve dozu hastanın sağlık karnesinin ilgili bölümüne işlenecektir.

4) Bu kayıtların takibi için; sağlık karnesindeki kayıtlar ilgilinin kurumu tarafından Talimatın 23.2. maddesi uyarınca ilgili adına kurumda tutulan sağlık dosyasına işlenecektir.

B) Geri bildirim:

Bakanlıktan ruhsatlı üremeye yardımcı özel veya resmi tüm merkezler ile, tüp bebek tedavisine dayanak teşkil eden resmi sağlık kurulu raporunu düzenlemeye yetkili eğitim ve

araştırma hastaneleri ve üniversite hastaneleri bu Genelge ekine konulan “TÜP BEBEK BİLGİ FORMU” nu (EK-1) üç aylık dönemler halinde doldurarak Bakanlığa göndereceklerdir.

Sonuç olarak, 2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatınının 10.3. maddesi hükümleri ile esasa bağlanan tüp bebek tedavisine ilişkin uygulamalar ve ödeme esasları konusunda karşılaşılan sorun ve aksaklıkların giderilmesi, uygulamada birliğin sağlanması ve uygulamanın aksaksız olarak yürütülebilmesi için; bu genelge ile açıklanan hususlar ve Talimat hükümlerinin bir bütün olarak değerlendirilmesi ve bu konudaki iş ve işlemlerin bu çerçevede yürütülmesi gerektiği hususunun ilgili sağlık kurum ve kuruluşlarına tebliğini önemle arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR
Bakan a.
Müsteşar

EK-1:Tüp BebekBilgi Formu

Dağıtım Gereği:

- 81 İl Valiliğine
- Maliye Bakanlığına
- Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne
- SSK Başkanlığına
- Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne
- YÖK Başkanlığına
- Teftiş Kurulu Başkanlığına